

*Protokol o pristupanju Kraljevine Jugoslavije Trojnom paktu,
Beč, 25. marta 1941.*

Vlade Italije, Japana i Nemačke s jedne strane i vlada Jugoslavije s druge strane utvrđuju preko svojih dole potpisanih punomoćnika sledeće:

Član 1.

Jugoslavija pristupa Trojnom paktu, potpisanom 27. septembra 1940. u Berlinu između Italije, Japana i Nemačke. .

Član 2.

Kada zajedničke tehničke komisije, predviđene u članu 4. Trojnog pakta, budu raspravljale pitanja koja dotiču interese Jugoslavije, biće isto tako i predstavnici Jugoslavije pozvani da učestvuju u savetovanjima komisije.

Član 3.

Tekst Trojnog pakta priložen je ovom protokolu.

Ovaj Protokol sastavljen je na jugoslovenskom, italijanskom, japanskom i nemačkom jeziku, pri čemu se svaki tekst smatra kao original. Protokol stupa na snagu na dan potpisivanja.

Potvrđujući gornje, potpisnici nadležno opunomoćeni od svojih vlada, potpisali su ovaj Protokol i overili ga svojim pečatima.

Sastavljeno u četiri originalna primerka u gradu Beču 25. marta 1941. godine, u XIX godini fašističke ere i datuma koji odgovara 25. danu trećeg meseca XVI ere Ciove.

*Ciano
Joachim von Ribbenirop Hiroshi Oshima ad referendum
Dragiša Cvetković
Al. Cincar-Marković*

.....

TROJNI PAKT IZMEĐU NEMAČKE, ITALIJE I JAPANA

Vlade Nemačke, Italije i Japana smatraju kao pretpostavku za trajni mir da svaka nacija sveta dobije prostor koji joj pripada. One su stoga zaključile da u svojim nastojanjima u veliko-istočno-azijskom prostoru i u evropskim oblastima stoje rame uz rame i međusobno sarađuju, pri čemu je njihov najglavniji cilj da stvore i održe novi poredak stvari, koji je podoban da potpomogne napredak i dobrobit dotičnih naroda. Dalje, želja triju vlada je da prošire ovu saradnju na one nacije u drugim delovima sveta koje su naklonjene da svojim nastojanjima dadu sličan pravac kao i one same, kako bi se njihove težnje, upravljene ka svetskom miru kao krajnjem cilju, mogle zaista da ostvare. U tom cilju su vlade Nemačke, Italije i Japana ugovorile sledeće:

Član 1.

Japan priznaje i poštuje vođstvo Nemačke i Italije u stvaranju jednog novog poretka u Evropi.

Član 2.

Nemačka i Italija priznaju i poštuju vođstvo Japana u stvaranju jednog novog poretka u veliko-istočno-azijskom prostoru.

Član 3.

Nemačka, Italija i Japan saglasili su se da sarađuju u svojim nastojanjima na napred navedenim osnovicama. One dalje preuzimaju obavezu da se uzajamno potpomažu svim političkim, privrednim i vojnim sredstvima u slučaju da jedna od tri strane ugovornice bude napadnuta od strane neke sile koja u ovom trenutku nije umešana u evropski rat ili kinesko-japanski sukob.

Član 4.

Da bi se ovaj Pakt sproveo u delo, sastae se bez odlaganja zajedničke tehničke komisije, čije će članove naimenovati vlade Nemačke, Italije i Japana.

Član 5.

Nemačka, Italija i Japan izjavljuju da prednje odredbe ni na koji način ne diraju u politički status koji postoji u ovom trenutku između svake od strane ugovornica i Sovjetske Rusije.

Član 6.

Ovaj Pakt stupiće na snagu odmah po potpisivanju i ostaće u važnosti deset godina, računajući od dana njegovog stupanja na snagu.

Pre isteka ovog roka će visoke strane ugovornice pristupiti pregovorima za njegovo produženje u slučaju da jedna od njih to zatraži.

U vezi s prednjim, potpisnici, koje su njihove vlade pravovaljano ovlastile, potpisali su ovaj Pakt i na njega stavili svoje pečate. Sastavljeno u tri originala u Berlinu 27. septembra 1940. - u XVIII godini fašističke ere - što odgovara 27. danu 9. meseca 15, godine ere Syowe.

Joachim, von Ribbentrop

Ciano

Kurvsu

.....

[Razmena nota]

Beč, 25. marta 1941.

Gospodine Ministre Predsedniče,

U ime i po nalogu Nemačke Vlade imam čast saopštiti Vašoj Ekselenciji sledeće:

Povodom pristupanja Jugoslavije Paktu triju sila koje je danas učinjeno, Nemačka Vlada potvrđuje svoju odluku da će uvek poštovati suverenitet i teritorijalni integritet Jugoslavije.

Izvolite primiti, Gospodine Ministre Predsedniče, uverenje o mome najodličnijem poštovanju.

Joachim von Ribbentrop

Beč, 25. marta 1941.

Gospodine Ministre Predsedniče,

S pozivom na razgovore koji su bili vođeni povodom današnjeg pristupanja Jugoslavije Paktu triju sila, imam čast da Vašoj Ekseleciji u ime Vlade Rajha sa ovim potvrdim sporazum između Vlade Sila Osovine i Kraljevske Jugoslovenske Vlade o tome, da Vlade Sila Osovine za vreme rata neće upućivati Jugoslaviji zahtev da dozvoli prolaz ili prevoz trupa preko jugoslovenske državne teritorije.

Izvolite primiti, Gospodine Ministre Predsedniče, uverenje o mome najodličnijem poštovanju.

Joachim von Ribbentrop

U Beč, 25. marta 1941.

Gospodine Ministre Predsedniče,

U vezi razgovora koji su vođeni prilikom današnjeg pristupanja Jugoslavije Paktu triju sila, čast mi je potvrditi Vašoj Ekseleciji u ime Vlade Rajha, sporazum između Vlada Sila Osovine i Kraljevine Jugoslavije o sledećem:

Nemačka i Italija uveravaju Jugoslovensku Vladu s obzirom na vojnu situaciju, da neće sa svoje strane podneti nikakav zahtev za vojnu pomoć. Ako bi Jugoslovenska Vlada u bilo kom trenutku smatrala da je u njenom vlastitom interesu da učestvuje u vojnim operacijama Sila Trojnog pakta, ostavlja se Jugoslovenskoj Vladi da zaključujući odgovarajuće vojne sporazume sa Silama Trojnog pakta.

Moleći Vas da prednja saopštenja smatrate kao stroge tajne i da ih objavite samo po sporazumu sa Vladama Sila Osovine, koristim se i ovom prilikom, Gospodine Ministre Predsedniče, da Vam izrazim svoje najodličnije poštovanje.

Joachim von Ribbentrop

U Beč, 25. marta 1941. Guspodine Ministre Predsedniče,

U vezi razgovora koji su vođeni prilikom današnjeg pristupanja Jugoslavije Paktu Triju sila, čast mi je potvrditi Vašoj Ekseleciji u ime Vlade Rajha sporazum između Vlada Sila Osovine i Kraljevine Jugoslavije o sledećem:

Pri novom uređenju granica na Balkanu vodiče se računa o interesu Jugoslavije za jednu teritorijalnu vezu s Egejskim morem putem proširenja njenog suvereniteta na grad i luku Solun.

Moleći Vas da prednje saopštenje smatrate kao strogo tajno i da ga objavite samo po sporazumu sa Vladama Sila Osovine, koristim se i ovom prilikom, Gospodine Ministre Predsedniče, da Vam izrazim svoje najodličnije poštovanje.

Joachim von Ribbentrop

.....

Zapisnik o razgovoru vođe Nemačkog Rajha Adolfa Hitlera i predsednika kraljevske jugoslovenske vlade Dragiše Cvetkovića povodom pristupanja Jugoslavije Trojnom pakfu, Beč, 25. marta 1941.

Beč, 25. marta 1941. godine

Zapisnik o razgovoru između Firera i predsednika jugoslovenske vlade Cvetkovića u prisustvu ministra spoljnih poslova Rajha i jugoslovenskog ministra spoljnih poslova Cincar-Markovića u Beču u hotelu »Imperijal« na dan 25. marta 1941. godine

Firer najpre izražava zadovoljstvo zbog pristupanja Jugoslavije Trojnom paktu. Nezavisno od svih okolnosti, osetljivosti, sentimentalnosti i neprijateljstva, u krajnjoj liniji pristupanje Jugoslavije Trojnom paktu biće od velike koristi za jugoslovenski narod. On shvata osećanja koja su možda stajala na putu ovoj odluci utoliko pre što ni on sam nije potpuno bez takvih osećanja. Ali, interes države mora da prevagne nad svim ljudskim i ličnim osećanjima. On zbog toga pozdravlja što je u ovom času Jugoslavija pristupanjem Trojnom paktu stala na stranu onih koji će doneti novi poredak, to jest poredak koji obuhvata novo teritorijalno ustrojstvo. On je apsolutno ubeđen da će kontinentalna Evropa na kraju pobediti sve protivnike. Doduše, on shvata stav onih Jugoslovena koji su govorili da će njihova zemlja još uvek imati vremena da registruje svoje zahteve. Ali ko god se priključi dok je nova koalicija još u procesu stvaranja, steći će time veće pravo na kasnije ispunjenje svojih želja.

On [Firer] lično uvek je vodio politiku prijateljstva prema Jugoslaviji. Njegov sadašnji stav prema tome nije uslovljen uspesima ni sećanjem na prošlost. On je samo odraz različitog razmišljanja.

On je naročito srećan što se Jugoslavija sada priključila savezu nove Evrope, pošto ovo pristupanje omogućuje Nemačkoj da svoj glas i svoj uticaj stavi na vagu u korist razvoja Jugoslavije u budućnosti. Upravo stoga što Nemačka nema nikakve političke ili teritorijalne interese u jugoistočnoj Evropi, dok je s druge strane ona saveznik Italije, on najsrdačnije pozdravlja što je Nemačka sada, zbog pristupanja Jugoslavije Trojnom paktu, dobila moralno pravo da kaže svoju reč u budućem organizovanju jugoistočnog evropskog područja, ne zbog sebičnih političkih ili teritorijalnih interesa nego na bazi ovog novog ugovora o savezu.

Firer je u daljem toku razgovora istakao da je uvek bio iskren i častan prijatelj Jugoslavije. On uverava Cvetkovića da će Jugoslavija, ako ikad dospe u opasnu situaciju, ili ako ikad bude poverovala da ima razloga da se žali, uvek naći u Fireru časnog, lojalnog posrednika, zastupnika i prijatelja. Firer moli Cvetkovića da ovo uveravanje prenese knezu-namesniku Pavlu i dodaje da razume vrlo dobro stav mnogih Jugoslovena a takođe i kneza-namesnika Pavla prema izvesnim pitanjima, utoliko pre što i on sam nije bez ovakvih osećanja. Državni razlozi i interesi naroda imaju, svakako, prevagu, upravo kao što on [Firer], posle hladnog razmišljanja, često mora da preduzima korake vojne prirode koji mu nisu prijatni sa ljudskog gledišta; on takođe može da predstavi sebi su neke odluke poslednjih nekoliko dana bile teške. Međutim, u celokupnom razvoju sigurno će se pokazati da je bilo ispravno što je prevagnuo razum.

Posebno, dobijanje izlaza na Egejsko more verovatno će se smatrati najuspešnijim činom jugoslovenske spoljne politike i ući će u istoriju kao neka vrsta skidanja krivice [Freispruch] za one koji danas moraju da donose teške odluke koje neki Jugosloveni ne shvataju ili smatraju mučnim.

Posle toga Firer je prešao na privrednu politiku. Problemi u životu nacija koje u vezi sa ovim treba rešavati nisu postali manji. Činioci sa kojima se mora računati na ekonomskom polju isti su kao i ranije: glad, potreba za sirovinama, hranom, i industrijski proizvodi. U pogledu razvoja racionalne evropske privrede takođe je učinjen veliki korak napred današnjim pristupanjem Jugoslavije Trojnom paktu, iako možda omladina svuda ne razume realističke odluke državnika.

Trojnim paktom takođe je postignut cilj na kome je on [Firer] uvek radio: jačanje prijateljskih veza između Jugoslavije i Nemačke. Još jednom Firer izričito uverava predsednika jugoslavenske vlade da Nemačka nema nikakve političke ili teritorijalne interese na Balkanu i da će onog dana kad se rat završi, ili kad spoljna opasnost za Balkan prestane, poslednji nemački vojnik biti povučen sa ovog područja. Iz ovoga proističe mogućnost za prisno prijateljstvo. Čak i s obzirom na svog saveznika, Nemačka može negovati ovo prijateljstvo sa Jugoslavijom ne kršeći obaveze saveza.

Cvetković zahvaljuje Fireru na njegovim rečima. Jugoslovenski narod zna da je Firer uvek bio prijateljski raspoložen prema njemu. On [Cvetković] zaključuje iz njegovih reči da on tačno ocenjuje Jugoslovene kao pošteni i hrabru naciju koja će biti spremna da saraduje sa Nemačkom u svakom pogledu, naročito na ekonomskom polju. U vezi sa ovim on naročito izražava želju da - sudeluje u ekonomskom iskustvu Nemačke da bi se mogli postići ciljevi koji su danas postavljeni. Jugoslavija je spremna da saraduje sa novom Evropom. To mora postati Evropa koja će svim nacijama doneti veću pravdu nego što je to činila stara. Ako bude naišla na teškoće, Jugoslavija će uvek apelovati na prijateljska osećanja Nemačke o kojima je Firer upravo govorio.

Zatim i Cvetković prelazi na privredna pitanja i ističe potrebu da se trgovina između dve zemlje stavi na čvrstu osnovicu, izražavajući ponovo nadu da će se Jugoslavija koristiti velikim tehničkim iskustvom nemačkog naroda. Nije reč samo o povećanju jugoslovenske proizvodnje nego i o usmeravanju svih snaga nacije da se postigne ekonomski cilj.

Sem toga, Jugoslavija zna vrlo dobro da Nemačka, naročito Firerova Nemačka, nije nikad vodila politiku revizionizma prema Jugoslaviji. U vezi sa ovim on je ukazao na nemačku manjinu.

U daljem toku razgovora on govori o teškoćama koje su se morale savladati u samoj zemlji pre pristupanja Jugoslavije Trojnom paktu. Ove teškoće su otklonjene. Jasne i nedvosmislene izjave koje su danas date omogućuju da se otklone čak i poslednje teškoće ove vrste.

Kao i posle njegove posete Berhtesgadenu, on će i danas napustiti Nemačku sa najsnažnijim utiscima i stoga će sa novom hrabrošću i novom odlučnošću raditi na ostvarenju ciljeva na koje je ukazao Firer.

Knez namesnik Pavle je mnogo doprineo da dođe do pristupanja i njegovim savetima stvorena je mogućnost za današnji veliki čin.

Na kraju Cvetković još jednom zahvaljuje Fireru u ime celog jugoslovenskog naroda na iskrenim i nedvosmislenim rečima koje je izrekao o njegovoj zemlji. Jugoslavija će nastojati da za ovaj stav uzvratilo osećanjima lojalnosti i odanosti prema Nemačkoj.

Najzad, Firer je zamolio Cvetkovića da prenese knezu-namesniku Pavlu njegova lična čestitanja i da ga uveri kako je veliko Firerovo razumevanje za njegova intimna osećanja i koliko je on srećan što su na kraju državni razlozi prevagnuli nad svim ovim činiocima.

Šmit